

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نگرشی نو به گردشگری پایدار در روستاها

توریسم دهکده

دکتر اسمعیل کهرم

عکس: عباس جعفری

پیشگامان آفاقان

پیشگامان آفاقان

پیشگامان آفاقان

حدود ساعت ۵ بعدازظهر به شهر Malaka رسیدیم. شهر جمع و جور و زیبایی در جنوب شرقی مالزی است و با خروج از شهر می توان به بافت های روستایی مالزی رسید. همه جا سبز و خرم و هوا حدود ۲۲ درجه سانتی گراد. موقعیت قرار گرفتن مالزی در کره زمین چنین بهشتی را خلق کرده است. خط استوا از نزدیکی های جنوبی ترین مکان مالزی یعنی کشور سنگاپور می گذرد. نزدیکی خط استوا اشکالات خود را همه دارد. جوی ها و کانال های عمیقی که در اطراف خیابان های سنگاپور دیده می شود برای انتقال آب های حاصل از بارندگی های سیل آسای است که همه چیز را با خود می برد.

به خاطر دارم عازم محل گردهمایی نمایندگان کشورهای گوناگون در یک هتل بودم. باران شروع شد. آب کانال ها را سریعاً پر کرد. در خیابان جاری شد و شروع به بالا آمدن کرد. در عقب تاکسی شاهد بالا آمدن آب بودم. آب داخل تاکسی شد و تا میج پی ما بالا آمد. راننده کماکان بدون توجه به راه خود می رفت. آب همچنان بالا آمد، ساق پا، زانو ... اکنون در تاکسی ایستاده بودم. صندلی غرق شد و آب کماکان بالا آمد. خسته شدم. در داخل آب روی صندلی نشستیم. آب تا سینه ام بالا آمد. به راننده گفتم لطفاً برگردید هتل در بازگشت به هتل متوجه شدم که همه مهمانان مانند من، مجبور به بازگشت به هتل محل اقامت شده بودند.

کشور مالزی در پی جلب توریست های بین المللی و سروسامان دادن به صنعت توریسم خود بود. از این طریق از دانشگاهی که در آن کار می کردم درخواست کمک نمود و من و استاد فرهیخته ام به ملاکا رفتیم و قرار شد که از برخی از بنادر کوچک و زیبای منطقه بازدید کنیم. اغلب دهکده ها بر مبنای صیادی استوار بودند ولی گوشه چشمی هم به صنعت توریسم و جهانگردی داشتند.

به یکی از بنادر (روستایی) رسیدیم، مناظر جالبی را دیدیم. ما را به یاد بنادر خودمان در بلوچستان انداخت. بنادری مانند پزم، پسابندر، و بالاخره گواتر، آن طرف مرزهای پاکستان اند این بنادر شباهت زیادی با همتهای ایرانی خود داشتند.

گویش، لباس، ساختمان خانه ها، فرهنگ مردم، مذهب ... و خلاصه آنچه که انسان را یک موجود ممتاز می کند در همه جا یکسان است. مردها در حال تعمیر تور صیادی خود بودند، بچه ها با سروصدا مشغول بازی و خانم ها در منزل بودند و خیلی به ندرت دیده می شدند. قایق های رنگارنگ در طول ساحل صف کشیده بودند با نام های مذهبی که آشنا به نظر می آمدند. آخر حدود ۶۰ درصد جمعیت مالزی را مسلمانان تشکیل می دهند و بقیه چینی هستند. این دو در کنار هم در کمال صلح و صفا زندگی می کنند. هرکدام آداب و رسوم خود را دارند و به دیگری احترام می گذارند. از میان مردان صیاد گذر کردیم. سلام علیکم همه جا نثار ما شد. عجب این دو کلمه اعجاز می کند. هر جای دنیا که باشید اگر به گروهی برخورد کردید که فکر می کنید مسلمان هستند کافی است این دو کلمه را به زبان بیاورید و آنوقت همه پاسخ می دهند. خشت اول پل ارتباطی یک غریبه با جمعی از هم کیشان.

به در یک خانه رسیدیم، در چوبی و کوتاه بود. راهنما چندبار با کوبه به در زد. مرد خوش روئی که فقط ۲ یا ۳ تا دندان داشت در را باز کرد. صورتش آفتاب خورده بود با شیارهای فراوان و عمیق معلوم بود که او هم صیاد است.

از میان یک حیاط بزرگ گذشتیم دورتا دور آن اطاق بود. ساده با پنجره های کوچک، در انتهای حیاط، یک اطاق تک افتاده ما را پذیرا شد. داخل اطاق که ساده و بسیار تمیز ترین شده بود یک تختخواب،

یک میز ساده، یک فرش ماشینی، جارختی و یک دستشویی قرار داشت. یک یخچال کوچک هم در گوشه ای جای خوش کرده بود. به قول دکتر Edinglon این اطاق همه چیز داشت. رنگ سفید دیوارها دلپذیر، ساده و تمیز بود. پرده گلی رنگی مقابل پنجره آویزان بود که در شب سایه و تاریکی را به داخل اطاق می آورد.

آنچه در مقابل داشتیم راهکار کشور مالزی برای پذیرایی از گردشگران از مراکز روستایی و بنادر ماهیگیری در طول ساحل گسترده مالزی بود. از خانه هایی که داوطلب اجرای طرح جلب گردشگران در خانه خود بودند درخواست شده بود که یک یا دو اطاق خانه خود را مهجوز نمایند با رنگ نو، فرش جدید و وسایل کافی به استقبال گردشگران بروند. این نوع پذیرایی از توریست ها را توریسم دهکده نام نهاده اند.

اطاقی که برای توریست های در خانه های روستایی آماده می شود در مقایسه با سایر اطاق های خانه، مانند مقایسه اطاق مهمان خانه است نسبت به اطاق های معمولی.

در بازدید از سایر خانه هایی که داوطلب پذیرش گردشگران داخلی و خارجی بودند، متوجه شدیم که این میزبان ها یک حداقل استاندارد را بایستی برای مهمانان خود رعایت می نمودند و البته این ضوابط از دید کارشناسان دفتر جهانگردی مورد بازدید قرار می گرفت. تذکرات کارشناسان مورد موافقت میزبان قرار گرفته به مورد اجرا گذاشته می شود.

هدف از این بازدیدها جلب رضایت توریست ها است. مقامات سازمان گردشگری مالزی می دانند که توریستهای خارجی در بازگشت به کشور خود، تجربیات خوش و یا ناخوش آینده خود را از طریق مجلات مخصوص گردشگری با سایرین در میان می گذارند و اگر تجارب تلخ به خصوص آنها که ناشی از کوتاهی مسئولین باشند تکرار شوند در تعداد گردشگران تاثیر می گذارد. به یاد دارم که در اصفهان یک قالی فروشی با چند نفر توریست فرش هایی را با احصاف فراوان فروخت و من نام او را در مجله مخصوص سفر در انگلستان دیدم و از خوانندگان درخواست کرده بودند که از این فرش فروشی خرید نکنند! در همین رابطه توریستی نوشته بود که راننده تاکسی برای انتقال وی به پل تجریش ۱۷۰۰۰ تومان درخواست کرده بود این اولین تجربه این توریست در ایران از فرود در مهرآباد بود.

اقدام کشور مالزی را برای طراحی و اجرای توریسم دهکده از چند جانب می توان بررسی کرد: ابتدا از دید گردشگر. حقیقت آن است که هتل های پنج ستاره محل های مناسبی برای شناختن مردم و فرهنگ یک کشور محسوب نمی شوند. مسافری که علاقمند شناختن دنیای عجایب هندوستان است به سراغ هتل راج بمبئی نمی رود. این هتل و یا امثال آن یک زندگی راحت و آسوده، لوکس، غیرواقعی و گران قیمت را به مسافران هدیه می کنند و کسی که در این هتل ها اقامت می کند به هیچ عنوان نمی تواند از زندگی مردم کوچه و بازار هندوستان آگاهی یابد. بنابراین توریسم دهکده راهی است برای رواج نوعی از گردشگری ارزان قیمت که با مردم و نوع زندگی آنان تماس دارد.

رحمان، صاحب خانه ما صبح روز بعد قبل از طلوع آفتاب به سراغ ما آمد و از ما دعوت کرد که به اتفاق او و پسرانش به دریا برویم. تا ساعت ۴ بعدازظهر مشغول بودیم و وقتی که به دهکده بازگشتیم، احساس کردیم که به راستی مانند یکی از اهالی آنجا زندگی کردیم.

سهم هر کدام از ما حدود ۵ کیلو ماهی بود که آن را خوردیم و بخشیدیم. این نوع توریسم امکان آشنایی با مردم و دوست یابی را هم

هتل های پنج ستاره
محل های مناسبی برای
شناختن مردم و فرهنگ
یک کشور محسوب
نمی شوند. مسافری که
علاقمند شناختن دنیای
عجایب هندوستان است
به سراغ هتل راج بمبئی
نمی رود.
بنابراین توریسم دهکده
راهی است برای رواج
نوعی از گردشگری ارزان
قیمت که با مردم و نوع
زندگی آنان تماس دارد

**در ایران از دیرباز
خطه شمال با
توریسم دهکده
آشنایی کامل داشته
و اتاق‌های منازل
به مراتب پیش از
هتل‌ها مهمان را
می‌پذیرند ولی شاید
در برخی از مناطق
ایران طراحی و
اجرای چنین طرحی با
مشکل مواجه شود**

به گردشگر می‌دهد. بخصوص گردشگری که به تنهایی سفر می‌کند. من همیشه به دانشجویانم می‌گویم که اگر در سفر به مثلاً بلوچستان فقط زیبایی‌های طبیعی و فرهنگی را ببینید و از آن لذت ببرید و در بازگشت چند دوست بلوچ برای خودتان دست و پا نکنید. توریست موفقی نبوده‌اید!

از نقطه نظر میزبان، علاوه بر آنکه با مردم نقاط مختلف دنیا آشنا می‌شود، منبع درآمدی نیز ایجاد نموده که در مجموع موجب ارتفاع سطح زندگی او و نیز دهکده‌اش می‌گردد.

کسانی که در دهکده به تولید صنایع دستی مشغولند نیز یک بازار بین‌المللی در اختیار دارند که به سراغ آنها در دهکده‌شان آمده و اجناس آنها را می‌خرند.

از نظر دولت طبعاً دولت نیز از طرح راضی است زیرا ورود توریست‌ها نه تنها موجب رونق صنعت هواپیمایی و هتل‌داری در شهرهای بزرگ می‌شود، گذار آنان به مناطق روستایی موجب ورود سرمایه به بازارهای محدود روستایی می‌گردد و مناطق روستایی را آبادتر می‌کند.

نمی‌توان در مورد توریسم صحبت کرد و اثرات آنرا بر روی محیط زیست منطقه در نظر نگرفت. تاثیر احداث هتل‌های معظم را بر محیط زیست می‌دانیم. جاده‌های ارتباطی پارکینگ‌های وسیع، اتلاف و اسراف در مصرف سوخت، آب، مواد غذایی و تولید مواد زائد، همه و همه مسافران همراه احداث چنین مکان‌هایی هستند. از طرفی هزینه ساخت و ساز چنین تاسیساتی بنا نمودن آنان را در محیط‌های روستایی ناممکن می‌سازد. شاید از همه مهمتر چنین ساختمان‌های

بلندمرتبه با سطح زیربنای بسیار وسیع موجب تخریب محیط‌های طبیعی می‌گردد و لذا باتوجه به تمام این مسائل استفاده از یک یا هر دو اتاق روستایی گزینه مناسبی به نظر می‌آید.

در ایران از دیرباز خطه شمال با این روش از توریسم آشنایی کامل داشته و اتاق‌های منازل به مراتب پیش از هتل‌ها مهمان را می‌پذیرند ولی شاید در برخی از مناطق ایران طراحی و اجرای چنین طرحی با مشکل مواجه شود.

در منطقه چهارمحال و بختیاری، مردم عموماً مخالفت خود را با پذیرفتن مهمان‌ها در خانه‌شان اعلام کردند و نیز شاید در بلوچستان، خوزستان، خراسان... با چنین طرحی جایگاهی نمی‌تواند داشته باشد ولی اگر هموطنان عزیز من در این نقاط نیز با منافع مادی و معنوی طرح توریسم روستایی آشنا شوند. تغییر عقیده خواهند داد.

اجرای طرح توریسم روستایی برای مملکتی که تعداد هتل کافی برای پذیرفتن توریست‌ها را ندارد طرحی عملی، اجرایی و بسیار جالب توجه است. در مدت ۱۰ روز هرشب در یک دهکده و یک اتاق متفاوت بودیم. میزبانی صاحب خانه مثل همه شرقی‌ها کامل، بدون نقص و با لبخند و نیز میل قلبی بود.

در فرودگاه کوالالامپور در هنگام عزیمت خیل جهانگردان را دیدم که وارد شدند و در فکر رفتن به مناطق روستایی مالزی بودند. گروهی ایرانی بنده را شناختند جلو آمدند و پرسیدند که بهترین راه گردش در مالزی چیست؟ گفتم اگر آسایش، آرامش، هم‌نفسی مردم، غذای محلی، محل امن و تمیز، اقامتگاه ارزان، می‌خواهید به خانه روستائیان بروید. حتماً مشتری خواهید شد.

امکان هتل زریوار:
استفاده از شبکه‌های خبری ماهواره‌ای - سالن بدنسازی - سالن اجتماعات و کنفرانس - ساینه فابریک - رستوران با امکانات سلف سرویس (طبقه هشتم هتل) - فروشگاه صنایع دستی نزدیک به مرز باشمای فضای سبز بزرگ برای بازی کودکان
تلفن‌های ضروری: ۰۰۹۸۸۷۵۲۲۲۲۲۲۲ - ۰۰۹۸۸۷۵۲۲۲۲۲۲۲
رستوران: ۰۰۹۸۸۷۵۲۲۲۲۲۲۲ - استخر و سونا: ۰۰۹۸۸۷۵۲۲۲۲۲۲۲

مجموعه هتل زریوار در باغ‌سودای به مساحت ۲۲ هزار مترمربع با انواع سوده درختان در کنار دریاچه زیبای زریوار قرار دارد. هتل زریوار با گنجایش ۴۵ اتاق و سرویس مجهز و در بهترین نقطه با چشم‌اندازی دلنگیز و فرح‌بخش احداث شده است. تمامی اتاق‌ها دارای امکاناتی نظیر فن‌کویل، مینی‌بار، تلفن و تلویزیون می‌باشد.